

International
**SOCIAL SCIENCES
STUDIES JOURNAL**

SSSjournal (ISSN:2587-1587)

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:30
sssjournal.com

pp.771-778
ISSN:2587-1587

2019 / February / Şubat
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 08/12/2018 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 23/02/2019
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 23.02.2019

PROFEMİNİZME YÖNELİK ERKEK TUTUM ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK ve GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

MALE ATTITUDE SCALE FOR PROFEMINISM: VALIDITY and RELIABILITY STUDY

Psikolojik Danışman Hacı ÖZDEMİR

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Kadın ve Aile Araştırmaları Anabilim Dalı, nefier55@gmail.com, Samsun/Türkiye

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1047>

Reference : Özdemir, H. (2019). "Profeminizme Yönelik Erkek Tutum Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlilik Çalışması", *International Social Sciences Studies Journal*, 5(30): 771-778.

ÖZ

Bu çalışmanın amacı profeminizme yönelik erkeklerin tutumlarını belirlemek amacıyla tutum ölçeği geliştirerek psikometrik niteliklerini ortaya koymaktır. Çalışma grubunu 18-51 yaş aralığındaki 325 erkek bireyler oluşturmaktadır. Ölçeğin geliştirilmesinde literatür tarama, madde havuzu oluşturma, uzman görüşüne başvurma, taslak formun uygulaması aşamaları izlenmiş, ardından geçerlik ve güvenilirlik incelemesine ilişkin analizler gerçekleştirilmiştir. Verilerin analiziyle birlikte Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucunda ölçek tek faktörlü olarak ortaya çıkmış, tek faktörlü yapının toplam varyansın yaklaşık %53'ünü açıkladığı belirlenmiştir. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucunda ortaya çıkan tek faktörlü yapı Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) ile doğrulanmıştır (RMSEA: .08, SRMR: .06, NFI: .90, CFI: .95, χ^2/df : 2.8). Ölçeğin güvenilirliğini tespit etmek amacıyla Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır; ölçeğin tamamı için iç tutarlılık katsayısı .89 olarak bulunmuştur. %27'lik alt üst grup farklarına ilişkin yapılan analiz sonucunda alt ve üst grupların anlamlı düzeyde farklılaşması ($p < .001$) sebebiyle ölçek maddelerinin ayırt edici olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analizler, geliştirilen Profeminizme Yönelik Erkek Tutum Ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ve tutumla ilgili çalışmalarda kullanılabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Profeminizm, Ölçek, Tutum, Geçerlik, Güvenirlilik

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the attitudes of men towards profeminization and develop their psychometric characteristics by developing an attitude scale. The study group consisted of 325 male subjects aged 18-51 years. In the development of the scale, the literature review, substance pooling, application of expert opinion, implementation of the draft form were followed, and then the analyzes of the validity and reliability analysis were conducted. As a result of the analysis of the data and Explanatory Factor Analysis (AFA), the scale emerged as a single factor and it was determined that the single factor structure explained about 53% of the total variance. The single-factor structure resulting from Explanatory Factor Analysis (AFA) was confirmed by Confirmatory Factor Analysis (DFA) (RMSEA: .08, SRMR: .06, GFI: .90, CFI: .95, χ^2 / df : 2.8). In order to determine the reliability of the scale, Cronbach Alpha reliability coefficient was calculated. The internal consistency coefficient for the whole scale was .89. As a result of the analysis made on the lower and upper group differences of 27%, it was determined that the scale items were discriminative because of the significant differentiation of the lower and upper groups ($p < .001$). The analysis shows that the developed Male Attitude Scale is a valid and reliable measurement tool and can be used in studies related to attitude.

KeyWords: Profeminism, Scale, Attitude, Validity, Reliability

1. GİRİŞ

18. ve 19 yüzyıl, aydınlanma döneminin de etkisiyle eleştirel zeminde hareket eden sorgulayan ve eleştiren toplumsal hareketlerin ortaya çıktığı dönem olmuştur. Çeşitli gruplar içinde buldukları durumları Fransız ihtilaliyle gelişen eşitlik, adalet, kardeşlik fikirlerini temel alarak eleştirel bir çerçevede düşünmüşler ve dezavantajlı buldukları durumlara karşı mücadeleye girişmişlerdir (Tekin, 2007: 4). Bu çerçevede feminizm, özgürlük ve eşitlik arayışı içinde siyasi ve ekonomik değişim ve dönüşümlerin yaşandığı, insanların geleneksel anlayıştan koparak özgürleşmeye ve bireyselleşmeye başladığı 18 yüzyıl sonrasında

filizlenmiş, 19. yüzyıl sürecinde de çeşitli kuram ve görüşlerde ideolojisini belirlemiştir (Çakır, 1996: 18). 'Feminizm; cinsiyetçiliği, cinsiyetçi sömürüyü ve baskıyı sone erdirmeye çalışan bir harekettir' (hooks, 2012: 9). hooks'un bu tanımı, farklı feminizmlerin savlarının ortak paydası olması ve feminizme genel bir perspektiften bakışı açısından önemlidir (Hıdır, 2015: 11).

Feminist hareketin ilk dalgası olan liberal feminizm liberalizmden etkilenmiştir. Wollstonecraft Vindication of the Rights of Women (Kadın Haklarının Savunması) eserinde kadınların eğitim haklarına sahip olmasının ve kadınların da erkekler gibi mantıklı bireyler olarak görüşmesinin sağlanmasının sosyal ve siyasi hayatta cinsiyet ayrımcılığını sonlandıracağını ifade etmiştir ve birinci feminist dalga bu eserler talepleri doğrultusunda şekillenmiştir (Heywood, 2007: 303). Söz konusu bu talepler, kadınların da erkekler gibi oy kullanmasını, eğitimde fırsat eşitliğini, kadınların yönetimde yer almasını ve mülkiyet haklarını kapsamaktaydı (Taş, 2015: 167).

Batı'da ikinci dalga feminizmi filizlendiren en önemli olgu 1960'lı yıllarda kadınların 'yeni sol' hareketi içinde ezildiklerini düşünmeleridir (Kılıç, 1998: 358). Birinci dalga feminist hareketin temel amacı, kadınlar adına toplumsal her alanda eşit haklar elde etmek iken, 1960'lı yıllarda gelişen ikinci dalga feminist hareketin söylem, mücadele ve talepleri değişmiştir. İkinci dalga feminist hareket, kadını her alanda özgür kılmayı, çocuk doğurma ve yetiştirme konuları da dâhil olmak üzere cinsiyetle ilişkili bütün toplumsal rolleri terk etmeyi öne sürmüşlerdir (Seyyar, 2004: 35- 36). Bunlara ek olarak kadın bedeninin erkek kontrolünden çıkmasını, cinsellik ile doğurganlığın birbirinden ayrılmasını, doğum kontrol yöntemlerinin yaygınlaştırılmasını, kürtaj hakkının verilmesini, kadınların kendi bedenleri üzerinde söz sahibi olmasını talep etmişlerdir (Kolay, 2015:8). İkinci dalga feminizm için en dikkat çekici noktalardan birisi, feminist düşünürlerin mevcut politik görüşlerinin ve ideolojilerinin ötesine gitmiş olmalıdır. Bu düşünürler toplumsal cinsiyet farklılıklarını tartışılması ve sorgulanması gereken bir konu olarak atını çizmişlerdir (Heywood, 2007: 310).

İkinci dalga feministlerin cinsellik, üreme, aile, özel alan- kamusal alan, ev içi işbölümü, cinsiyet ayrımına dayalı toplumsal roller ve ev içi emek gibi konuların altını çizip tartışmaya açmaları toplumdaki kimi erkeklerin kendi toplumsal cinsiyet konularını sorgulamasını sağlamıştır. Lakin ilk zamanlarda erkeklik hareketi erkekliğe eleştirel bakan perspektifte doğmamış, kadınların söz konusu taleplerine tepki olarak doğmuştur. Erkeklik hareketi feminizmin savlarına tepki olarak doğmuş olsa da çıkış noktası feminist harekettir (Hıdır, 2015: 13). Hıdır'a (2015: 13) göre erkekliğe olan ilgi 1970'lerin sonuna dayanmaktadır. Hearn'e (1996: 202) göre erkekliğe ilginin 1987'lerden itibaren feminist çalışmalar, LGBTİ aktiviteleri ve çalışmaları, feminizm savlarına yönelik erkeklerin verdiği karşılıklar sebebiyle arttığını ifade etmektedir.

Erkeklikle ilgili toplumsal hareketler çeşitli düşünürler tarafından farklı şekilde sınıflanmıştır. Bozok (2009: 271-272) erkeklik hareketlerini; erkeklikçi, erkek kurtuluşçu ve (pro)feminizm olmak üzere üçlü sınıflamayı önermiştir. Erkeklikçi hareket temelde geleneksel erkek egemen ideolojiyi ve bu ideolojiyi meşrulaştırma çabası içindedir. Öne sürdükleri tezlerle kadın düşmanlığını andıran bir yaklaşımla köktendincilik, geleneksellik, yaratalıçılık, gelenekselcilik, erkek hakları hareketi ve biyolojik belirlenimcilik gibi feminizm karşıtı kavramlardan yararlanırlar. Erkeklikçi yaklaşımı benimseyen çalışmacılar kadın çalışmalarının tezlerine antitez olarak erkek çalışmaları alanını kurgulamışlardır. Erkek kurtuluşçuluğu hareketi erkeklerin ataerkil zihniyetin çıktıklarından zarar gördüklerini ifade eder. Ataerkilliğin erkeklerin sağlıklı duygusal ilişkiler kuramamalarına, sağlıksız beslenmesine, maço, sert ve şiddet yanlısı olma zorunluluğunun olmasına neden olarak erkekleri mağdur ettiğini belirtmişlerdir. Erkeklerin ataerkil olmayan ve sağlıklı özüne dönmesi gerektiğinin altını çizerken ataerkil yapının kadınları ezmesi ve ikincilleştirmesi konusuna değişmeyerek feminizme mesafeli durmuşlardır. Erkek kurtuluşçuluğu hareketini bağımsız bir çalışma alanına dönüştürmemiş, bazı psikolog ve psikanalistlerin benimsediği bir hareket olarak kalmıştır. Erkeklik hareketlerinin sınıflamasının son kanadı olan (pro)feminizm erkekler ve erkeklikler üzerine eleştiren eleştirel incelemelerin önünü açmıştır.

Profeminizm, feminist savları destekleyen erkeklerin; kadınlar ve eşcinsel bireylerin ezilmesini ve ikincilleştirilmesini, cinsiyetçiliği, LGBTİ'lerin ezilmesini, homofobiyi ve ataerkil zihniyetin tüm dışavurumlarını reddetmesini kapsamaktadır (Bozok, 2009: 272). Profeministler, feminizmi ve toplumsal cinsiyet adaletini ve eşitliğini sağlama çabalarını aktif olarak destekleyen bireylerdir. Profeministler; kadınlarla erkekler arasındaki ilişkilerin barışçıl, eşitlikçi, güvenilir ve neşeli olduğu bir dünyayla birlikte, ne erkek ne de kadınların katı, sağlıksız ve ruhları yok eden yaşam modelleri ile sınırlı kaldıkları; eril ve dişil olarak katı bölünmenin yerini, cinsiyetlerin zengin ve renkli bir çeşitliliğinin olduğu bir dünyayı savunmaktadırlar (Flood, 2002). Profeminist olmak cinsiyetçiliğe, toplumsal cinsiyet adaletsizliğine, cinsiyetçi erkek tutum ve davranışlara meydan okumayı taahhüt etmek demektir (Flood, 2009). Bunlara ek

olarak literatür incelendiğinde profeminizm'in alanının yeni bir alandır ve çalışmalar olgunlaşma sürecindedir. Literatür incelendiğinde profeminizme yönelik herhangi bir tutum ölçeğine rastlanmamıştır.

Literatür incelendiğinde profeminizmin yeni bir çalışma alanı olduğu ve çalışmaların olgunlaşma aşamasında olduğu görülmektedir. Ek olarak literatürde profeminizme yönelik herhangi bir tutum ölçeğine rastlanmamıştır. Buradan hareketle bu çalışmanın amacı profeminizme yönelik erkeklerin tutumlarını belirleyebilmek amacıyla bir ölçek geliştirmek ve bu ölçeğin psikometrik niteliklerini ortaya koymaktır. Geliştiren ölçekle literatürdeki söz konusu boşluğun doldurulacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

'Profeminizme Yönelik Erkek Tutum Ölçeği' geliştirme çalışmasının hangi aşamalarda gerçekleştiği ve çalışma grubunun özellikleri aşağıda verilmiştir.

2.1. Çalışma Grubu

Çalışma kapsamında verilerin toplanabilmesi için hazırlanan deneme formu, 18-51 yaş aralığında ki 325 erkek bireye yüz yüze görüşerek ve e-posta aracılığıyla ulaşılarak uygulanmıştır. Comrey ve Lee (1992) faktör analizi yapmak için gerekli örneklem sayılarında 50'nin çok zayıf, 100'ün zayıf, 200'ün orta, 300'ün iyi, 500'ün çok iyi ve 1000'in mükemmel olduğunu belirtmiştir. Buradan hareketle bu çalışmanın 325 katılımcıyla 'iyi' düzeyde örneklem büyüklüğüne sahip olduğu söylenebilir.

2.2. Ölçeğin Geliştirilme Sürecinde İzlenen İşlem Basamakları

2.2.1. Madde Havuzunun Oluşturulması

Madde havuzu oluşturulmadan önce profeminizmle ilgili literatür detaylı bir biçimde incelenmiş, profeminizmle ilgili olduğu düşünülen kavramlar, detaylar kaydedilmiş ve 20 maddelik bir taslak form oluşturulmuştur. Tutum maddelerinin yazımında Tezbaşaran'ın (2008: 18) önerdiği yöntem uygulanmıştır. Ölçek maddeleri oluşturulurken maddelerin farklı anlamalara yol açmadan, öz ve net bir şekilde ifade edilmesine, belirsizlik ve kararsızlık yaratmamasına, basit ve yaygın olarak kullanılan kelimelerden oluşmasına dikkat edilmiştir. Ek olarak her bir maddenin birden fazla yargı içermemesi, çifte değilleme içermemesi üzerinde durulmuştur. Taslak formda katılımcılardan, "Tamamen Uygun", "Uygun", "Kararsızım", "Uygun Değil" ve "Tamamen Uygun Değil" seçenekleri arasında değişen 5'li Likert tipi bir ölçek üzerinde kendi tutumlarını ifade etmeleri beklenilmiştir. Diğer taraftan ölçek için yönerge hazırlanmıştır. Hazırlanan yönerge şu şekildedir; ' Bu ölçek profeminizme yönelik erkek tutumlarını ölçmek amacıyla hazırlanmıştır. Ölçek sonuçları bu konudaki tutumları ölçek amacıyla kullanılacaktır. Her bir ifadeyi okuduktan sonra buna ne derece uygun olduğunu ya da uygun olmadığını liste üzerinde ayrılan yere işaretleyiniz. Bir ifadeyi okuduktan sonra aklınıza ilk geleni işaretleyiniz. İşaretsiz ifade bırakmayınız. Size verilen tutum listesi üzerine adınızı yazmayınız, kimliğinizi belirtecek herhangi bir işaret koymayınız.' Yönerge de ek olarak ölçek maddeleri içinde yer alan feminizm, profeminiz, toplumsal cinsiyet gibi kavramların kısa tanımları anlam karışıklığını önlemek adına verilmiştir.

2.2.2. Uzman Görüşünün Alınması

Uzman görüşünün alınması aşamasında taslak formun kapsam (içerik) geçerliği üzerinde durulmuştur. Büyüköztürk'e (2007) göre bir ölçme aracının, bireylerin davranışlarını tahmin etmedeki başarısı, geçerli ve güvenilir olmasıyla son derece ilişkilidir. Bir ölçü aracının, ölçtüğünü öne sürdüğü değişkeni ne derece doğru ölçtüğü "geçerlik" kavramıyla açıklanır. Hazırlanan 20 maddelik taslak form, altısı feminizm, biri profeminizm alanında çalışan yedi uzman tarafından incelenmiştir. Görüşü alınan uzmanlar maddeleri; profeminizmin argümanlarını kapsayıp kapsamadığı, profeminizme yönelik tutum dışında içeriğe sahip olup olmadığı gibi noktalarda çeşitli açıdan değerlendirmişlerdir. Uzmanların görüş ve tavsiyeleri doğrultusunda 5 madde taslak formdan çıkarılmış ve 15 maddelik taslak form oluşturulmuştur. Böylece hazırlanan ölçme aracının kapsam (içerik) geçerliği sağlanmaya çalışılmıştır.

2.2.3. Taslak Formun Uygulanması

Oluşturulan taslak form, 18-51 yaş aralığındaki 325 erkek bireye yüz yüze görüşerek ve e-posta yoluyla gönderilen linkle uygulanmıştır. Çalışmayı kabul eden bireylere taslak form uygulanmıştır. Formun uygulanması sonrasında bireylerden maddeler hakkında düşünceleri alınmış, anlamakta zorlandıkları, anlam belirsizliği içeren maddeler olup olmadığı hakkında konuşulmuştur. Katılımcılar anlamca belirsiz veya anlamadıkları maddelerin olmadığını söylemiştir.

2.2.4. Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan 325 erkek bireyden gelen yanıtlar doğrultusunda da ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. “Profeminizme Yönelik Erkek Tutum Ölçeği”nin yapı geçerliğini belirlemek için varimax döndürme ile temel bileşenler analizi kullanılarak Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmıştır. Analizde faktör yükleri en az .30 olarak belirlenmiştir. AFA sonucunda ortaya çıkan faktörün doğruluğunu test etmek amacıyla Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini belirleme amacıyla için Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde çalışmanın geçerlik ve güvenilirlik niteliklerini tespit etmek amacıyla yapılan analizlere verilecektir. Ölçeğin geçerlik niteliklerini tespit etmek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA), güvenilirlik niteliklerini tespit etmek amacıyla Cronbach Alpha katsayısı sonuçları paylaşılmıştır.

3.1. Geçerlik Çalışması

3.1.1. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)

Ölçeğin yapı geçerliğini ve faktör yapısının özelliklerini belirlemek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmıştır. AFA uygulamasından önce örneklem büyüklüğünün faktörleştirmeye uygunluğunu test etmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda, KMO değerinin .915 olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu doğrultusunda, örneklem büyüklüğünün faktör analizini yapabilmek için “yeterli” olduğu ifade edilebilir (Kalaycı, 2005). Ayrıca Bartlett küresellik testi sonuçları incelendiğinde, elde edilen ki-kare değerinin anlamlı olduğu görülmüştür, $\chi^2(45)=1593.010$, $p=.000$. Bu sonuçlar verilerin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2014).

Faktör analizinde maddelerin faktör yük değerlerinin kabul noktası 0,32’dir (Çokluk vd. 2014). Bir değişkenin sadece bir faktör ile ilişkili olması durumu kusursuz değişken olarak ifade edilir. Birden fazla faktörle ilişkili olan değişken ise, karışık değişken olarak isimlendirilir. Gözlenen değişkenlerin sadece bir faktörle yüksek yük değeri verirken, diğer faktörlerde düşük yük değerine sahip olması, faktörü anlamlandırmayı ve yorumlamayı kolaylaştırır (Büyüköztürk 2007). Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucunda ölçeğin 15 maddesinin iki farklı faktör altında toplandığı görülmüştür. madde yükleri .32 altında olan 3 madde (2, 6, 12) ve faktör yükleri farklı maddelerde olup birbirine yakın yükler taşıyan 2 madde (3, 9) çıkarılarak toplamda 5 madde ölçekten çıkarılmıştır. Geriye kalan 10 madde ile Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) varimax yöntemiyle döndürülerek tekrar yürütülmüş, faktörlere yönelik özdeğer ve varyans oranları Tablo 1’de, faktör yükleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 1: Faktörlere İlişkin Özdeğer ve Varyans Oranları

Faktör	Dönüştürülmüş Kareli Ağırlıklar Toplamı		
	Özdeğer	Açıklanan Varyans %	Toplam %
1	5,358	53,576	53,576

Tablo 1’ye incelendiğinde 10 maddelik ölçeğin tek faktörde toplandığı ve toplam varyansın %53,576’sını açıkladığı görülmektedir. Tavşancıl (2002) varyans oranının %40 ile %60 arasında olmasını iyi bir sonuç olarak değerlendirmektedir. Büyüköztürk (2007), açıklanan varyansın yüksekliğinin, ilgili kavram ya da yapının ne derecede iyi ölçüldüğünün belirtisi olduğunu ifade etmektedir. Bu çalışmada elde edilen toplum %53,576 varyansın yeterli bir sonuç olduğu düşünülmektedir.

Tablo 2: Ölçek Maddelerine İlişkin Faktör Yükleri

Madde No	Faktör
1	.808
4	.782
5	.777
7	.741
8	.739
10	.736
11	.732
13	.703
14	.680
15	.602

Tablo 2’de görüldüğü gibi ölçekte yer alan maddelerin faktör yükleri .602 ile .808 arasında değişmektedir. Örneklem büyüklüğünü hesaba katarak ölçekteki maddelerin faktör yük değerlerinin .45 veya daha yüksek olması madde seçimi için iyi bir kriterdir (Büyüköztürk, 2007). Ölçekteki maddelerin madde yükleri .602 ile .808 arasında değişmekte olduğu için söz konusu maddelerin ölçülmek istenen olguyu iyi bir biçimde ölçebileceği düşünülmektedir.

3.1.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) ile tek faktörlü olarak ortaya çıkan ölçeğin faktör yapısını doğrulamak adına Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Analiz sonucunda ölçeğe ilişkin uyum değerleri Tablo 3’te, yol diyagramı Tablo 4’te verilmiştir.

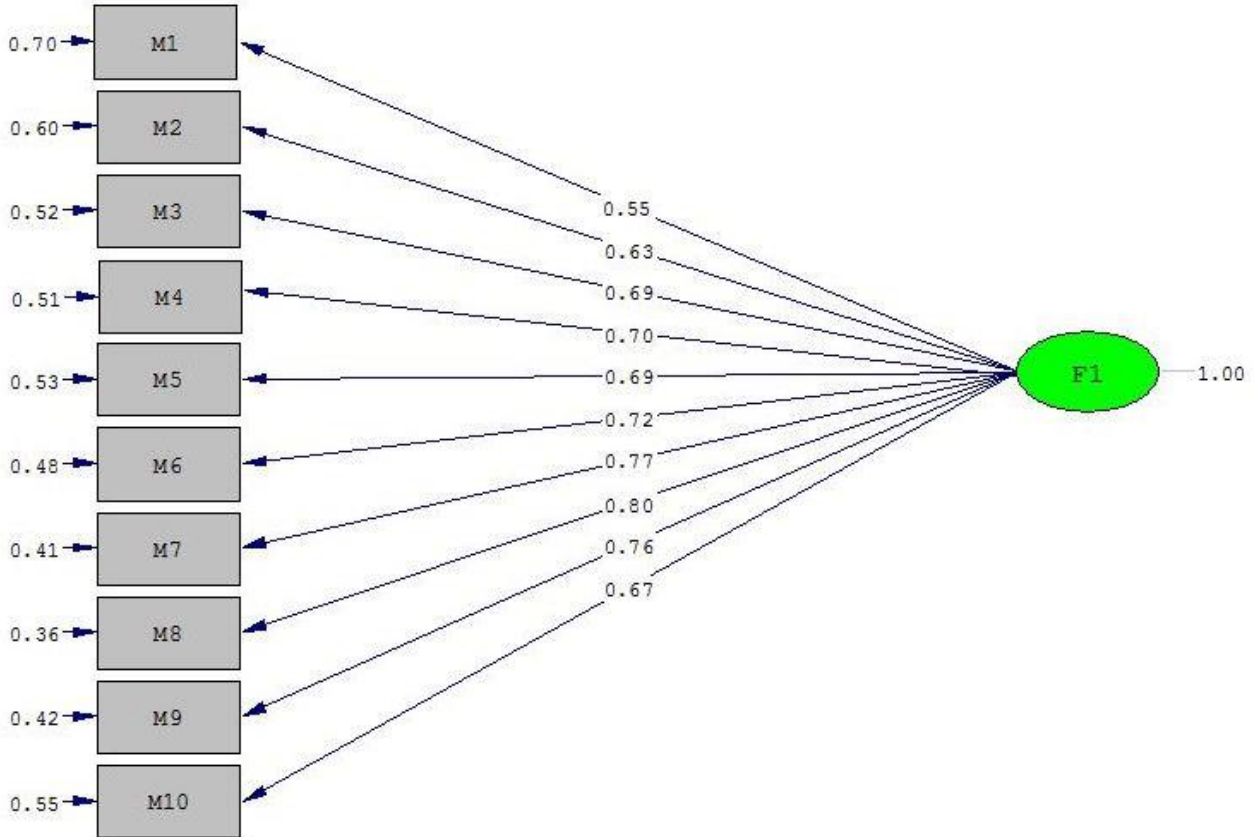
Tablo 3: Ölçeğe İlişkin Uyum Değerleri ve Standart Uyum Değer Aralıkları

Uyum Ölçütleri	Kabul Edilebilir Uyum	İyi Uyum	Ölçekte Saptanan Değer
RMSEA	.05 < RMSEA ≤ .08	0 ≤ RMSEA ≤ .05	.08
SRMR	.05 < SRMR ≤ .10	0 ≤ SRMR ≤ .05	.06
NFI	.90 ≤ NFI < .95	.95 ≤ NFI ≤ 1.00	.90
CFI	.95 ≤ CFI < .97	.97 ≤ CFI ≤ 1.00	.95
χ^2/df	$2 < \chi^2/df \leq 3$	$0 \leq \chi^2/df \leq 3$	2.8

Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller, 2003.

Tablo 3 incelendiğinde, uyum indeksi değerlerinin RMSEA (.08), SRMR (.06), NFI (.90), CFI (.95) ve χ^2/df (2.8) için “kabul edilebilir” düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuçlar doğrultusunda, ölçeğin uyum ölçütlerinin standart değerler aralığında olduğunu ve dolayısıyla ölçeğin tek faktörlü yapıyı ölçtüğünün doğrulandığı görülmektedir. Modele ilişkin yol diyagramı Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1: Ölçeğe İlişkin Yol Diyagramı

3.2. Güvenirlilik Çalışması

Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile faktör yapısı ve faktörün doğruluğu tespit edilen ölçeğin güvenilirlik incelemesi için Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmış ve maddelerin ayırt ediciliğinin belirlenmesi için de alt %27 – üst %27 gruplar için madde analizi yapılmıştır.

Tablo 5: Ölçeğin Güvenirlilik Katsayı Değeri

Faktör	Cronbach Alfa Katsayısı
1	.89

Tablo 5'te görüldüğü gibi geliştirilen ölçeğe ilişkin Cronbach Alfa katsayısı ,89 olarak hesaplanmıştır. Akgül ve Çevik'e (2003) göre 0,60 ile 0,80 arasında olduğunda ölçek "oldukça güvenilir", 0,80 ile 1,00 arasında olduğunda ise "yüksek derecede güvenilir"dir (Akgül ve Çevik, 2003). Buradan hareketle geliştirilen ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir.

Tablo 6: Madde-Toplam Korelasyonları ve %27'lik Alt-Üst Grup Farkına İlişkin t Değerleri

Madde No	Madde-Toplam Korelasyon	T Alt%24-Üst%27
1	.63	12.004***
4	.69	16.053***
5	.75	17.593***
7	.72	14.653***
8	.73	15.765***
10	.72	16.629***
11	.75	16.518***
13	.80	18.720***
14	.76	16.535***
15	.71	14.419***

Tablo 6 incelendiğinde ölçekte yer alan tüm maddeler için madde-toplam korelasyonların .63 ile .80 arasında değiştiği ve %27'lik alt ve üst grupların madde puanlarındaki gruplara ilişkin t(sd=176) değerlerinin ise 12.04(p<.001) ile 18.72(p<.001) arasında sıralandığı görülmektedir. Bu sonuçlar maddelerin yönetsel yeterlilik açısından öğrencileri ayırt ettikleri ve aynı davranışı ölçmeye yönelik maddeler oldukları şeklinde yorumlanabilir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Ölçek geliştirilmesinde, ölçek uyarlaması yapılmasında veya herhangi bir ölçeğin farklı örneklem üzerinde incelendiği araştırmalarda yapı geçerliğini ortaya koymak adına faktör analizi yapmak çoğunlukla başvurulan bir yöntemdir. Faktör analizi ölçme aracının geçerliğine yönelik tek bir kanıt sunmak yerine, faktör yapısını ortaya çıkarmak ve öngörülen faktör yapısını doğrulamak amacıyla yapılır. Faktör analizi sonucunda ölçek hakkında elde edilen bilgiler, farklı araştırmacıların yapacağı geçerlik, güvenilirlik çalışmalarına ve ölçekten elde edilen verilerin istatistiksel analizlerine yönelik bir yol haritası sunar. Faktör analizi birbiriyle ilişkili çok sayıda değişkeni birlikte değerlendirerek, az sayıda kavramsal olarak anlamlı yeni faktörler keşfetmeyi ya da faktörler ve göstergeleri arasında tanımlanan ilişkileri açıklayan ölçme modellerini test etmek amacıyla kullanılan çok değişkenli bir istatistiktir. Faktör analizinin açılımlayıcı ve doğrulayıcı olmak üzere iki temel yöntemi vardır (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012).

Profeminizme hakkında erkek bireylerin tutumlarını ölçmek amacıyla geliştirilen 'Profeminizme Yönelik Erkek Tutum Ölçeği' geçerlik çalışması için ilk olarak Açılımlayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmış ve tek faktörlü ölçeğin ölçmeyi amaçladığı özelliğin varyansını açıklama oranı yaklaşık %53 olarak tespit edilmiştir. Comrey ve Lee (1992) faktör yük değerlerinin .71 olması durumunda varyansın en az %50'sini açıklaması sebebiyle maddeyi "mükemmel" olarak nitelendirilebileceğini ifade etmektedir. Geliştirilen ölçeğin sekiz maddesinin yük değeri .71'in üzerinde, geri kalan iki maddesinin .71'e çok yakın olup maddelerin mükemmel veya mükemmele yakın niteliklere sahip olduğu söylenebileceğinden ölçeğin yapı geçerliğinin iyi durumda olduğu değerlendirilmektedir.

Açılımlayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucunda tek faktörlü olarak ortaya çıkan ölçeğin tek faktörlü yapısını test etmek amacıyla yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uyum katsayılarının uzmanlar tarafından kabul edilen değerleri karşıladığı görülmektedir. Geliştirilen ölçek için uyum indeksi değerlerinin RMSEA (.08), SRMR (.06), NFI (.90), CFI (.95) ve χ^2/df (2.8) için "kabul edilebilir" düzeydedir (Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller, 2003). Bu sonuçlara göre ölçeğin tek faktörlü yapısı doğrulanmıştır.

Herhangi bir ölçeğin güvenilirlik katsayısının .70-.80 arasında veya daha yüksek olması ölçek güvenilirliği için yeterli düzeydir (Nunnaly ve Bernstein, 1994). Geliştiren ölçeği güvenilirliği tespit etmek amacıyla Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmış ve iç tutarlılık katsayısı .86 olarak tespit edilmiştir. 27'lik alt ve üst grupların madde puanlarındaki gruplara ilişkin t değerleri (12.04(p<.001)-18.72(p<.001) maddelerin ayırt ediciliğinin güçlü olduğunu göstermektedir. Söz konusu sonuçların ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğunun kanıtı olduğu düşünülebilir. Bunlara ek olarak ölçek; "Tamamen Uygun", "Uygun", "Kararsızım", "Uygun

Değil” ve “Tamamen Uygun Değil” seçeneklerinden oluşan 5’li likert tipi bir ölçek olup ölçekten alınabilecek en düşük puan 10, en yüksek puan ise 50’dir. Ölçekte ters madde bulunmayıp ölçekten alınan puanların artması profeminizme yönelik tutumun olumlu manada değiştiğini göstermektedir.

Sonuç olarak, yukarıda psikometrik nitelikleri verilen ve bu çalışmada ortaya konan ölçek erkek bireylerin profeminizme yönelik tutumlarının belirlenmesinde kullanılabilir niteliktedir. Profeminizm konusu Türkiye’de üzerinde çok az çalışılan bir konudur ve çalışmalar daha önce de belirttiğimiz gibi olgunlaşma aşamasındadır. Yapılan bu çalışmanın söz konusu olgunlaşma sürecinin ürünlerin biri olduğu ve gelecekteki çalışmalara destek ve yol olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Akgül, A. ve Çevik, O. (2003). *İstatistiksel Analiz Teknikleri Spss’te İşletme Yönetimi Uygulamaları*. Ankara: Emek Ofset.

Bozok, M. (2009). Feminizmin Erkekler Cephesindeki Yankısı: Erkekler ve Erkeklik Üzerine Eleştirel İncelemeler, *Cogito Dergisi (Feminizm) Sayı: 58*, s. 269- 284.

Brown, T. A. (2006). *Confirmatory Factor Analysis For Applied Research*. (First Edition). New York: Guilford Publications, Inc..

Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Comrey, A.L & Lee, H.L.(1992). *A First Course İn Factor Analysis*, New Jersey: Erlbaum.

Çokluk, Ö., Şekercioglu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: SPSS Ve LISREL Uygulamaları*. (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Çakır, S. (1996) *Osmanlı Kadın Hareketi*. İstanbul: Metis Yayınları.

Flood, M. (2002). Frequently asked questions about pro-feminist men and pro-feminist men's politics. 28 Kasım 2018 tarihinde <http://xyonline.net/content/frequently-asked-questions-about-pro-feminist-men-and-pro-feminist-mens-politics#Whoare> adresinden erişilmiştir.

Flood, M. (2009). Three principles for men. 28 Kasım 2018 tarihinde <https://xyonline.net/content/three-principles-men> adresinden erişilmiştir.

Hearn, J. (1996). Is Masculinity Dead? A Critical Account of the Concept of Masculinity/Masculinities, *Understanding Masculinities: Social Relations and Cultural Arenas* içinde, ed. M. Mac an Ghail, Milton Keynes: Open University Press, s. 202–217.

Heywood, A., 2007, *Feminizm, Siyasi İdeolojiler*, Çev.: Ş. Akın vd., Adres yayınları, Ankara, s. 289- 319.

hooks, b. (2012). *Feminizm Herkes İçindir*,(çev. Ece Aydın, Berna Kurt, Şirin Özgün, Aysel Yıldırım), İstanbul: bgst Yayınları.

Hıdır, N. (2015). Erkeklik Kimliğindeki Değişimlerin Sorgulanması. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı. İzmir.

Kılıç, Z. (1998). *Cumhuriyet Türkiye ’sinde Kadın Hareketine Genel Bir Bakış*”, *75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*, Ed.: A. B. Hacımirzaoglu. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, s. 347- 361.

Kolay, H. (2015). *Kadın Hareketlerinin Süreçleri, Talepleri ve Kazanımları*. Nisan. Sayı. 3.

EMO Kadın Bülteni.

Kalaycı, Ş. (2006). *Faktör Analizi. Spss Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Şeref Kalaycı (Ed.). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Kline, B. R. (2005). *Principles And Practice Of Structural Equation Modeling*. New York: The Guilford Press.

Nunnaly, J. C. ve Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric Theory*. (Third Edition). New York: McGraw-Hill, Inc.

Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. ve Müller, H. (2003). Evaluating the Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness-of-Fit Measures. *Methods of Psychological Research Online*. 8(2), 23-74.

Seyyar, A. (2004) Feminist Kadın Politikalarına Alternatif Olarak Fıtrî Cinsiyetler Politikasının (Gender Mainstreaming) Doğuşu, *Sivil Toplum*, S. 8, s. 35- 40.

Taş, M. (2015). “Mutfak”, *Erkekler içinde*, der. Ayşe Akaltun, İstanbul: Notabene Yayınları, s. 63- 71.

Tavşancıl, E. (2002), *Tutumların Ölçülmesi Ve Spss İle Veri Analizi*, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Tekin, E. (2007). 1980 Sonrası Türkiye’de Feminizmin Görünümü. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocataepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı. Afyonkarahisar.

Tezbaşaran, A. (2008). *Likert tipi ölçek hazırlama kılavuzu*. 28 Kasım 2018 tarihinde http://www.academia.edu/1288035/Likert_Tipi_%C3%96l%C3%A7ek_Haz%C4%B1rlama_K%C4%B1lavuzu adresinden erişilmiştir.